

FORSLÅTT UTNEVNELSE AV DIKTERHØVDING. Knut Hamsun er i anledning av sitt Wienbesøk blitt utnevnt til dikterhøvdning. De tyske aviser på norsk i Oslo har siden ikke kunnet nevne ham uten med dette appendiks. De mener nok at når de som propagandamegloner ofte nok kaller ham dikterhøvdning, blir han det. For å være dikterhøvdning, må man nødvendigvis være dikter. Er Knut Hamsun det? Er det ikke bare en meget stor forfatter han er? Forskjellen på dikter og forfatter? Det er få diktere i verdenslitteraturen, men uhyre mengder av forfattere. Hos en dikter yrer det med skikkelser som ikke er i familie med hverandre. Shakespeare, Goethe, Ibsen, Strindberg, Tolstoy, skikkelserne deres er forskjellige som menneskene i livet. Forfatteren har derimot sitt lille persongalleri som ikke kan fornekte blodets bånd. Hamsuns vidunderlige galleri er ikke stort. Men mannlige hovedpersonen i det er Hamsun under forskjellig navn.

Et av navnene er Benoni. Knut Hamsun lot en gang sin Benoni komme til kirken i tre trøyer utenpå hverandre. Man ville ruve. For et års tid siden kunne man se Knut Hamsun vandre stillsømlig i Oslo, centrum med 3 NS-merker på trøyeoppslaget, øverst et lite. Under et mellomstort. Nederst et stort. Man kunne kalle det en pyramide av NS-merker. Man kunne også kalle det 3 trøyer utenpå hverandre. Hamsun ville ruve benonisk. Den som så Hamsun med de tre merkene over hverandre forsto hemmeligheten med den forslagent berøgnende Benonis charme. Benoni er selvporett. Da Mack på Birilund la seg syk fordi han ikke fikk lov til å ha badedynen sin, skulle Benoni administrere slutene og fiskelastene. Det ble tull. Da Benoni Hamsun skulle forkynne på pressekongressen i Wien, prøvde han seg med handel og skip han og. "Også mitt eget bortgjente land har fått smake Englands makt og maktmisbruk fra slekt til slekt", sa han, "like til tomteskruen over vår handel og terroren over vår sjøfart, ja like til Secret Service innenfor våre stuedører." "Alt har vi fått erfare", sa han i tillegg. Akk ja, det gikk Knut Hamsun like ille som det gikk Benoni, da han rotet seg bort i handel og sjøfart. Det ble tull også for benonis opphav, Knut Hamsun. Verst ble det for ham da han ga seg inn på Secret Service, for da glente han å sammenligne med Gestapo. Han glente de tomteskruer, Gestapo har sørget for på norske fingre, han glente de istykkerslätte kinnben, de innslätte tenner, de sammentrykte ribben, de søndrtrampede maver, de omvridde armer og ben og uttrukne nepler på norske kropper, han glente deporteringen av landsmenn og av kvinner ned til "Europa". Den nykårede dikterhøvdning glente at det bortgjente Norge skal bli et råstoff- og slaveydende land til Hitlertyskland. Han glente at stortyske boundrere av Hamsuns forfatterskap har erklært at havnene Oslo og Bergen er for unaturlig store for et lite folk som det norske; deres tomasje skal kameratslig overføres til Bremen og Hamburg, trekkes bort fra oseanene og puttes inn i Østersjøen - når Hitlertyskland har vunnit krigen! Det er ikke fordi Hamsun er 64 år at han har glemt alt dette. Det er en understrøm i hans forfatterskap som her bryter fram. Siden han var ung har han drømt om en Adolf Litler som skulle sette verden på kant. Hans Ivar Eareno er et vitnemål om det. Selve uttrykket i Wienbudskapet sette verden på kant finner vi i hans forfatterskap så tidlig som i 1893. Det står i diktet "Verden holder" i et julehefte fra dette år. Hvorfor har han ikke gjenoptrykt det noen gang, så mange utgaver det er kommet av ham? Det lønte seg ikke. Det var ikke konjunktur for det. Benoni luktet godt konjunktur innenfor sin egen lille snevre bygderamme. Det samme gjorde Knut Hamsun. Men nå mente han at det lønte seg å rydde helt ut. Han var taknemlig over alle de lesere han hadde fått i Tyskland. Derfor reiste han nedover og laget budskap og tok imot hyldest. Skal vi godta Knut Hamsuns utnevnelse til dikterhøvdning? Det er folket som godtar den som høvdning skal være. Vi norske godtar ham som forfatterhøvdning for treenigheten Finn Halvorsen, Kristen Hundelach og Asmund Sveen. Men utover detsier vi nei takk til alt høvdingskap. For oss vil han vedbli å være det han alltid har vært - hr. forfatteren Knut Hamsun.

Hans opptreden i Wien tvinger oss til et lettere tilbakeblikk på den mellomaldrende Hamsun. I sitt foredrag "Lær de unge" i 1912 sa han bl.a.: "Det blotte syn av alderdommen er i sine virkninger uten behag. Det aldete menneske er bare en rest av et menneske. Mennesket blir stygt med årene, alde gjør heslig. Det aldete menneske går stygt, dets rygg luter, det er mer eller mindre skaldet, det er slukt i sitt blikk. Det gamle menneske spiser stygt, det blir mindre nøieregnende med hvordan det gjør tingen, og dets hender er usikre." Ved sin opptreden i Wien har hr. forfatteren Knut Hamsun vist rihtigheten av sine egne ord fra 1912 - at det gamle menneske blir endog sardesles mindre nøieregnende med hvordan det gjør tingen. Men at det skulle kunne bli så lite nøieregnende som hr. forfatteren Knut Hamsun ble i Wien for noen dager siden, ante kanskje ikke den samme man da han som mellomaldrende sto i studentersamfunnet og erot de unge. Knut Hamsuns foredreri i mai 1940, da han skrev oppfordringen om å henge bøssen på vegg i kampen mot våre undertrykkere var stygt. Hans lovprisning den 17. mai 1943 av Hitlertysklands torpederinger av også norske skip med norske menn ombord var enda styggere. Men hans fall på Wienkongressen var aller styggest. Det var ikke lenger bare meningsytringer, det var løgner han der kom med. At det var tull nytter ikke til unnskyldning. Forsøket på å fordunkle Gestapos pinning av nordmenn i konsentr sjonsleirer med en løgn om Secret

Service var ondartet. Knut Hamsuns løgner var forresten - i overensstemmelse med typisk oppskrift - blandet opp med noen sannhet, slik som denne: "Siden skulle jeg jo erfare at størsteparten av mine landsmenn holdt på engelskmennene framfor noe annet folk i Europa. Og de gjør det den dag i dag."

For denne sannhets skyld skal vi tross alt ikke forkaste Hamsun som uhensiktsmessig. Men høyere opp enn til hr. forfatter kan vi ikke godta ham. Vil det derimot lykkes for ham å bli mere høyaktet i Hitlertyskland enn de øvrige norske quislinger er blitt, skal vi villig skjenke ham bort. Etter Hitlers gjestespill i Norge vil vi ikke lenger ha bruk for ham her, vil vi ikke lenger være innstilt på charmerende Hamsunsk småpassiar. Det blotte syn av den unge, den mellomaldrende og gamle Hamsun vil i sine virkninger være uten behag.

NYHETENE, SØNDAG KVELD :

Det fjerne østen. En alliert målsmann har erklært at operasjonene i det sydvestlige Stillehav fortsetter å utvikle seg knirkefritt. Den japanske garnisonen på Rendova-øya er blitt utslettet. Under luftkamper over Rendova og New Georgia onsdag og torsdag ble 123 japanske fly ødelagt på bekostning av 25 allierte. I området på New Guinea befester allierte tropper sine stillinger i Nassaubukta. Det blir meldt i dag at allierte styrker er i kamp med japanske patruljer i nærheten av Salamaua. Allierte krigsskip har bombardert japanske stillinger på Vangunuøya syd for New Georgia. Tidligere bombarderte allierte krigsskip japanske øybasier nord for New Georgia. En japansk flåtestyrke er slått på flukt ved Rendova. De tre japanske flyplasser ved Rabaul på New Britain er blitt kraftig bombardert fire netter på rad.

Middelhavet. I går utførte allierte flystyrker fra Nordafrika sitt kraftigste angrep siden Pantelleria og Lampedusa falt. 8 av fiendens flyplasser på Sicilia og Sardinia ble angrepet i dagslys i går. De allierte fly møtte betydelig motstand. 11 av fiendens fly ble skutt ned, 10 allierte savnes. Foregående natt ble Trapani på Vestsicilia og Olbia på Sardinia angrepet. Bringkastingsstasjonen på Sydsardinia ble rammet. Angrepene var kraftige og konsentrerte og omfattet flytyper av alle slag, fra svære flyvende festninger til lette jagere.

Nytt angrep på Köln. En stor styrke britiske bombefly angrep i natt de viktigste industriområdene i Köln, nemlig Deutz og Kalk som ligger på østsiden av Rhinen. Det var det annet angrep på en uke. Etter de foreløpige meldinger fremgår det at angrepet var konsentrert og virkningsfullt. I en melding etter det kraftige angrepet sist mandag heter det at Köln nå er en kjempemessig valplass der ruinhaugene raker opp midt i ødeleggelsen. I går ble også mål i Hamburg og Ruhr angrepet og det ble lagt miner i fiendtlig farvann. 32 bombefly savnes fra de forskjellige operasjoner. Transportmål og industriområder i Nordfrankrike, Holland og Belgia ble også angrepet.

Italia. Den antifascistiske undergrunnsbevegelse har utfoldet en øket virksomhet i de siste måneder og arbeider nå også blant italienerne i Frankrike. Det er blitt delt ut flyveblader blant italienske soldater og sivile i Frankrike der disse blir oppfordret til å samle seg mot Mussolini og motsette seg de bestemmelser som Mussolini har sendt ut om å arbeide i den italienske krigsindustri. I et av flyvebladene heter det: La oss holde sammen for å verge våre liv og familier og det vi har utrettet ved vårt eget arbeid. Observer har nylig hatt en artikkel om Italia der det heter: Det arbeid som blir utført av det italienske Aksjonsparti som ble stiftet i Italia i januar i år tar sikte på å få innført en ny konstitusjon i Italia. Den nye bevegelsen vil være med på opprettelsen av en europeisk føderasjon av frie, demokratiske folk.

Østeuropa. Det blir meldt at jugoslaviske patriotiske styrker er i aksjon midt i sentret av landet. Således er jernbanen i nærheten av Sarajevo brutt. I østjugoslavia er et SS troppetog ødelagt og et ammunisjonstog er sprengt i luften. I Roma er den romanske statssjef general Antonescu mottatt i audiens hos paven. En mener at den romanske regjering underhånden gjør anstrengelser for å komme over på de alliertes side med det påskudd at kampen mot Russland var selvforsvar.

Russland. Det blir meldt om rekognoseringstokter mot Bjelgorod syd for nøkkelstillingen Orël. Tyskerne har nå satt i gang operasjoner i stor skala mot de russiske friskarere. I Kuban har russerne erobret en sterkt befestet stilling på Tamanhalvøya. De russiske friskarere i Ukraina har avsporet 17 tyske militærtog i løpet av de siste 14 dager.

4. juli, den amerikanske frihetsdag, ble feiret i dag av hundretusen amerikanske soldater i Storbritannia og Nordafrika. General Eisenhower holdt en tale til de allierte styrker hvor han sa at han så fram til den dag da de kunne feire ikke bare den amerikanske frihetsdag, men en frihetsdag for alle de forente nasjoner som nå er undertrykket. En annen taler uttalte: Med den kampånd, besluttethet og mot som hersker på de britiske øyer og som ikke gjør seg mindre gjeldende på andre krigsskueplasser er jeg forvisset om at vi vil oppnå en fred som vil sikre oss retten til å leve vårt liv i frihet under lykkelige kår.